

МОТИВАЦІЙНО-ЦІЛЬОВИЙ І ОПЕРАЦІЙНИЙ СКЛАДНИКИ МОНІТОРИНГУ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ

А. В. Гривко, к. пед. н.

У процесі розроблення моделі моніторингової системи оцінювання процесу й результатів формування в учнів 5 класів комунікативної компетентності як ключової *виокремлено підсистеми*, спрямовані на: а) визначення мотиваційно-цільового складника формування та розвитку в учнів комунікативної компетентності; б) оцінювання рівнів сформованості операційного складника досліджуваної компетентності в контексті навчальної діяльності учнів (за видами комунікативної діяльності, мовленнєвих рецептивних, продуктивних, інтерактивних і медіативних процесів текстової діяльності).

Під час проведення *дослідження*, в якому взяли участь 827 учнів 5 класів, використано *авторський інструментарій*: анкету з використанням методик для діагностики навчальної мотивації учнів; тестові завдання для оцінювання текстових умінь учнів. За результатами анкетування, найбільш пріоритетними цілями вивчення української мови для п'ятикласників є «Успішно написати диктант, скласти ДПА та ЗНО» (60,2 % учнів) і «Здобути необхідні знання й уміння для вступу у вищий навчальний заклад і оволодіння омріяною професією» (46,6 % учнів). Ці цілі виявляють бачення учнів необхідності навчання мови як засобу досягнення інших цілей. Найменше учні 5-х класів пов'язують навчання мови з необхідністю набуття необхідних умінь для здійснення успішної комунікації (8,6 % учнів), що може бути свідченням недостатньої зацікавленості п'ятикласників процесом і змістом навчання.

Досліджено, що розвиток в учнів комунікативної компетентності в процесі навчання здійснюється в ході оперування ними різними видами текстів. *Обґрунтовано*, що поняття «текст» є стрижневим у системі вивчення процесу й результатів формування й розвитку ключової комунікативної компетентності в межах підсистеми моніторингу, спрямованої на оцінювання операційного складника навчальної діяльності учнів. *Визначено*, що одним із основних як предикторів, так і результатів формування складників ключової комунікативної компетентності є читацька грамотність учнів, яка в широкому функціональному контексті охоплює всі текстові уміння, першочергово — для подальшого навчання й участі в соціальному житті.

В умовах процесів, які відбуваються в сучасному інформаційно-му просторі, важливого значення в аспекті оволодіння учнями клю-

човими компетентностями набуває вивчення функціонування під час навчання учнів полікодових текстів (ПТ). Досліджено явище ПТ, виокремлено основні напрями вивчення особливостей ПТ підручника як основного засобу навчання, розкрито особливості оцінювання ПТ підручника. У процесі дослідження з'ясовано складності, які виникають у п'ятикласників під час опрацювання ПТ (аналіз результатів висвітлено у відповідних статтях).

МОНІТОРИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ПІДГОТОВКИ УЧНІВ

С. О. Науменко, к. пед. н.

Мета моніторингу в освіті — визначити рівень навчальних досягнень учнів і студентів, оцінити величину впливу на навчальний процес зовнішніх та внутрішніх чинників, визначити переваги і недоліки в системі освіти, розробити науково-обґрунтовані рекомендації для прийняття управлінських рішень щодо підвищення ефективності функціонування освітньої галузі та виявити наслідки прийняття управлінських рішень.

Об'єктами моніторингу в освіті є результати навчальної діяльності учнів і студентів, а також характеристики як самого освітнього процесу, так і його учасників. До інструментарію моніторингу належать тести й анкети.

Одним із видів джерел моніторингу є дані міжнародних порівняльних моніторингових досліджень якості загальної середньої освіти, таких як TIMSS, PISA, PIRLS тощо. На прикладі цих досліджень представимо моніторингову систему оцінювання рівня загальноосвітньої підготовки учнів.

Мета міжнародних порівняльних моніторингових досліджень якості загальної середньої освіти — отримати об'єктивну інформацію про результати навчання учнів у певній країні, порівняти цю інформацію з досягненнями інших країн (відповідно до міжнародних освітніх стандартів), порівняти зміст освіти, освітні стандарти різних країн світу та світові тенденції розвитку освіти, а також виявити переваги й недоліки в національній системі освіти і визначити перспективи її розвитку та оцінити ефективність прийнятих управлінських рішень під час проведення наступних досліджень.